

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-69.

Leto XV.

V Ljubljani, v četrtek, dne 27. oktobra 1932.

Štev. 124.

Vrhovni odbor za varčevanje

V Franciji je bil, kakor smo že poročali, ustanovljen vrhovni odbor za varčevanje v državnem gospodarstvu. Naloga tega odbora je, da predlaga reforme in odredbe vseh vrst, s katerimi je mogoče doseči zmanjšanje državnih izdatkov. Odbor ima dalekosežna polnomočja za izvajanje štednje. Vsi državni uradi mu morajo biti na uslugo. Odbor bo ustanovil v vsakem ministrstvu in v vsakem državnem podjetju svojo komisijo za varčevanje, ki bo imela pravico, da izvede vse reforme, ki jih smatra za potrebne. V teh komisijah bodo zastopani v enakem številu: 1. zastopniki javnih organizacij, ki imajo poseben interes na dobrem poslovanju državne uprave, tako na primer zbornice za trgovino, obrt in industrijo, delavskih zbornic, organizacij podjetnikov, zadrug, itd. 2. zastopniki visokega uradništva in 3. zastopniki nižjih nameščenec. Delegete prvih dveh skupin imenujejo pristojni resorni ministri, delegete 3. skupine izvolijo organizacije nameščenec. Predlogi najvišjega odbora za štednjo morajo biti do konca februarja 1933. izdelani.

Tudi pri nas bi nujno potrebovali takšen odbor in če že v mnogem nepotrebnem posnemamo Francoze, bi bilo dobro, da bi jih posnemali tudi v dobrem. Kajti kakor francoski proračun, tako tudi naš še ni uravnotežen in kakor se more z dobrim gospodarstvom v Franciji zelo mnogo prihraniti, tako bi se moglo še več pri nas. In kar po vrsti v vseh ministrstvih bi se moglo zelo mnogo prihraniti, a da pri tem poslovanje ministrstev in uradov ne bi prav nič trpelo.

Vsled finančnih težav se je sicer pri nas že večkrat skušalo pričeti z varčevanjem, a vsi ti poizkusi so se navadno zelo žalostno končali in drugače tudi biti ni moglo, ker se je pričelo varčevati na čisto napačni podlagi. Tako se je skoraj redno varčevalo le na tej podlagi, da je finančni minister naročil, da treba vse izdatke reducirati za 10 do 15 odstotkov. To linearno zniževanje bi bilo finančno sicer najbolj enostavno in če bi se dosledno izvedlo, bi bil tudi takoj tu efekt, ki se ga je hotelo. Žalibog pa navadno ni mogoče izvesti tako na kratko dekretiranega zmanjševanja, ker bi že pričetna dela ostala nedovršena in ker bi tako zmanjševanje povzročilo občutno škodo. Poleg tega pa so razmere v vsakem uradu in v vsakem državnem uradu različne. Ponekod primanjkuje uradnikov, da ti tudi pri največjem naporu ne morejo zmagati poslov, ponekod pa jih je mnogo preveč, da so drug drugemu napoti. Pri linearnem reduciranju pa se je število uradnikov reduciralo enako v onih uradih, kjer jih je bilo premalo, ko v onih, kjer jih je bilo preveč. Posledica je zato zopet bila slaba. Pri tem pa so dostikrat dobre zveze nekaterih preprečile, še oni majhen uspeh, ki so ga te redukcije mogle imeti. Saj je itak znano, da se že leta in leta borimo proti previsokim osebnim izdatkom in proti prevelikim izdatkom za pokojnine s tem žalostnim uspehom, da so osebni izdatki in pokojnine vedno večje in večje.

V mnogem pa je bilo vsako uspešno varčevanje v državnem gospodarstvu nemogoče, ker je bil proti njemu birokratičen aparat. Koliko nepotrebnih in dragih komisij je bilo, ker je tako hotel birokratičen aparat. Koliko nepotrebnih izdatkov je bilo za razne delegacije v tuje države, ker je hotel tako birokratičen aparat. Vsaka mednarodna konferenca je veljala našo državo tako ogromne vsote, kakor da bi bili mi na konferenci odločujoča velesila. Koliko nepotrebnih poslov, predpisov in izdatkov za razne birokratične zahteve je bilo, čeprav so bili gospodarstvu le na škodo, a so se morali izvršiti vsled zahteve birokracije.

Poleg birokracije pa je preje ubijalo državno gospodarstvo še strankarstvo. Koliko nepotrebnih izdatkov je bilo storjenih za-

voljo nesrečnega bivšega strankarstva. Ni čudno, da je pri takšnem gospodarstvu bil državni proračun prav za prav v konstantnem deficitu, ki smo ga krili z zunanjimi posojili. Od leta 1927. smo dobili iz tujine okoli 5 milijard posojila, a ogromna večina tega denarja je bila potrošena za neproduktivne namene, za kritje proračunskih deficitov. In danes čutimo posledice tega slabega gospodarstva, ko moramo plačevati drage obresti za denar, od katerega mi nimamo, ker je bil ta denar večinoma brez haska zapravljen.

Skraini čas zato, da pričnemo z varčevanjem, da pričnemo paziti na vsak izdan dinar in da ustanovimo po francoskem zgledu odbor, ki bo izvajal varčevanje v državnih izdatkih. In da ne bo mogel ne birokratizem ne kdo drugi preprečevati dobrega dela tega odbora, je treba, da dobe v tem odboru glavno besedo ljudje našega gospodarstva. Ti so najbolj zainteresirani na dobrem državnem gospodarstvu, ti najbolj poznajo napake v državnem upravnem aparatu, ti pa tudi najbolj dobro vedo, kako bi se se moglo lažje, boljše in cenejše posloovati. Samo gospodarski krogi pa bi tudi mogli doseči to, da bi tudi v državnem go-

spodarstvu že enkrat vladali isti principi ko v trgovskem svetu. V nobenem pogledu se ni bati, da bi gospodarski krogi hoteli ali mogli zlorabiti ta upliv na škodo države v svoj prid. Kajti ni danes gospodarskega človeka, ki ne bi imel glede državne uprave samo eno željo, da bi ta čim boljše in čim objektivnejše poslovala. Ne en gospodarski človek noče nobene nepristranosti v upravi in tudi ne v lastno korist, ker je vsaka pristranost škodljiva za gospodarstvo.

Večkrat se je že predlagalo, da bi gospodarski sloji izvedli varčevanje v državni upravi, toda doslej so ostali vsi ti predlogi brezuspešni. Upajmo, da jim bo sedaj francoski vzgled dal več uspeha, ko poleg tega tudi splošna gospodarska kriza zahteva, da se napravi nekaj odločnega in izrednega. Brez dvoma pa je tudi, da bi v prebivalstvu ustanovitev vrhovnega odbora za varčevanje po francoskem načrtu napravila zelo dober utis, da bi takoj povečala zupanje v državno upravo in že s tem omilila sedanjo krizo. Državniško dejanje bi bila ustanovitev takšnega vrhovnega odbora za zmanjšanje državnih izdatkov in zato upamo, da bo to dejanje tudi izvršeno.

Angleško-sovjetska gospodarska vojna

Odpoved ruske trgovinske pogodbe s strani angleške vlade je takoj povzročila represalije s sovjetske strani. Vsa svoja naročila je sovjetska vlada v Angliji odpovedala ter tudi zgraditev vseh že naročenih ladij. Prav tako pa bo Anglija odgovorila z odpovedjo naročil v Rusiji. Gospodarska vojna med Anglijo in sovjetsko Rusijo je torej že dejstvo. Kadar se bje gospodarska vojna med dvema tako velikima kolosoma, pa je neizbežno, da bodo posledice te vojne občutili tudi drugi. To tem bolj, ker je z odpovedjo trgovinske pogodbe silno zadet sovjetski prestiž. Sovjetski listi so vsled odpovedi pogodbe kar iz sebe ter vehementno napadajo Anglijo. Pri tem pišejo, da hoče Anglija obkrožiti Rusijo z obročem neprijateljev, kar je znova oživilo sovjetsko propagando v vseh deželah.

Verjetna posledica vsega tega je, da bo Rusija zopet pričela z dumpingom, da na eni strani osvoji nove trge in si s tem dobi nadomestilo za izgubljeni angleški trg, na drugi strani pa da z dumpingom poveča težave v kapitalističnem svetu. Ker je doslej Rusija izvažala mnogo lesa v Anglijo, je pričakovati, da more na spomlad zopet občutiti lesni trg težke posledice ruskega dumpinga. Potrebno je vsled tega, da bi se evropski lesni izvozniki in producenti že sedaj pričeli pripravljati, da jih ne bo dosegel ruski dumping z vso silo. Saj so še v živem spominu težke posledice, ki jih je rodil prejšnji ruski dumping.

Prvi pogoj bi zato bil, da se lesna konvencija razširi vsaj na skandinavske dežele, ker v slučaju dumpinga na ruski pristop sploh ni računati. Sporazum evropskih lesnih izvoznikov in producentov bi v mnogem izboljšal položaj, toda samo ta sporazum ne bo zadostoval. Treba je, da tudi vlade prav energično priskočijo na pomoč lesni industriji. To je tem bolj nujno in neobhodno, ker je mogoče, da pride sovjetski les na evropski trg tako pod svetovno ceno le vsled izredne pomoči sovjetske vlade. Treba pomisliti, da ne velja prevoz sovjetskega lesa nič, da enako ne velja nič nakup, da je delavna sila ne dosti manj ko zastoj in da se za sovjetski les ne plačuje ne obresti ne amortizacije, kar vse povzroča našim lesnim izvoznikom silne izdatke. Zato je samo prav in pravično, če tudi naša vlada čim bolj favorizira z raznimi ugodnostmi izvoz lesa. Tako bi bilo nujno potrebno, da se prevoznina zniža tudi pod režijske stroške, da se z davki ne obremenijo preveč lesna industrija in celo plačevanje premij za izvoz lesa bi bilo umestno. Pa tudi za financiranje izvoza bi bila potrebna državna pomoč.

Te ugodnosti naši lesni izvozni trgovini pa so potrebne še iz drugega in zelo teht-

nega razloga. Naš kmet je v krizi, ker ne more prodati živine in lesa. Če bi bila dobra cena za živino in les, bi ne bilo niti govora o kmečki prezadolženosti in vse ostre sedanje gospodarske stiske bi bilo konec. Onemogočiti kmetovalcu izvoz lesa in živine je zato najuspešnejše in najizdatnejše sredstvo proti kmečki prezadolženosti in v tej smeri naj se tudi udeležujejo prizadevanja skupščine. S pospeševanjem izvoza živine in lesa se nudi prezadolženemu kmetu v resnici pomoč, ki ima to prednost, da ne škoduje nobenemu drugemu stanu, temveč nasprotno tudi njemu donša dobiček. Vsak izvoz pomeni dotok denarja iz tujine; vse pa, kar danes potrebujemo, je baš denar iz tujine. Tudi iz splošnih gospodarskih ozirov je zato umestno in dobro, da se pospešuje lesni izvoz s kolikor mogoče velikimi ugodnostmi.

Gospodarska vojna med sovjetsko Rusijo in britanskim imperijem se je začela in njene posledice bodo skoraj nedvomljivo zadele tudi nas. Če se bomo pravočasno pripravili, potem se nimamo teh posledic bati, če pa bomo nepripravljeni, mora sovjetski dumping še bolj zmanjšati že itak silno zmanjšano lesno izvozno trgovino. In to treba preprečiti in zato treba posvetiti več pažnje naši lesni trgovini.

Amerikanci napovedujejo nov padec funta

Angleški funt je zopet padel in sicer na 3'34 dolarja. Nekateri razlagajo ta padec s plačili, ki jih bo morala izvršiti Angleška banka sredi decembra, ko zapade rok vojnih posojil Ameriki. Takrat bo morala plačati Angleška banka okoli 80 milijonov dolarjev, vsled česar bi se njena zlata podloga silno zmanjšala. Drugi pa zopet zaničajo, da bi bilo to plačilo vzrok funtovega padca, ker se je Angleška banka že pravočasno preskrbela s potrebnim zlatom. Še vedno je najverjetnejše, da je padec funta povzročila angleška industrija, ki hoče z nizko ceno funta povečati svoj izvoz.

Tudi na njujorški borzi je povzročil padec funta najrazličnejše komentarje. Večina je mnenja, da je funt padel vsled prodaje funta za dolarje v Parizu. To prodajo je izvršila francoska Narodna banka. V ameriških borznih krogih so mnenja, da bo funt še nadalje padel in sicer na 3'25 dolarja. Čez mesec dni pa se bo nato stabiliziral po tečaju okoli treh dolarjev.

Kdor ne podpira svojega glasila, zaničuje samega sebe in škodi skupnim interesom trgovstva.

Turističen promet v letu 1931.

Oddelek za turizmo v trgovinskem ministrstvu je te dni zaključil svoje podatke o turističnem prometu v Jugoslaviji v letu 1931. Iz teh statističnih podatkov se vidi, da je lani število turistov v naši državi zelo padlo. Tako je padlo število tujih turistov v Beogradu za 14%, v dravski banovini za 12%, v savski banovini za 16%, v vardarski banovini pa se je število tujih turistov dvignilo za 4%, v primorski banovini je število domačih turistov naraslo za 26%, število tujih pa je padlo za 7%. V drinski banovini je bilo število turistov isto kot predlanskem. V drugih banovinah je padel tujski promet za 12 odstotkov.

Tudi število nočnin je padlo za 12%. Lani je bilo 397.668 nočnin manj ko leta 1930. Nočnine se sicer niso vodile po narodnosti, vendar pa se more z gotovostjo trditi, da je prišlo na enega tujca 2-3 nočnin.

Finančni efekt turizma je bil lani vsled manjšega obiska naravno manjši ko leta 1930. More se pa računati, da so tujei pustili v Primerju okoli 116 milijonov dinarjev, v planinskih letoviščih 12, v mestih okoli 75, v kopališčih okoli osem in pol milijonov Din. Železnice in paroplovne družbe so dobile od turizma nekaj nad 27 milijonov, hoteli in gostilne pa okoli 140 milijonov dinarjev.

V posameznih banovinah je bilo leta 1931 gostov in sicer v:

	tujcev	Jugoslovanov
dravski	43.548	59.056
savski	50.116	69.087
vrhaski	1.837	10.119
primorski	23.828	41.440
drinski	11.040	23.853
zetski	26.171	35.631
donavski	10.463	10.987
moravski	2.238	41.650
vardarski	6.813	20.506
področju mesta		
Beograda	14.236	27.258

Skupno število vseh nočnin je znašalo 2.995.117. Primorje je obiskalo v letu 1931 62.308 Jugoslovanov in 70.812 tujcev s skupnim številom 933.053 nočnin. Planinska in jezerska letovišča je obiskalo 15.407 tujcev in 33.920 Jugoslovanov s skupnim številom 371.052 nočnin. Zdravilišča je obiskalo 3.361 tujcev in 82.495 Jugoslovanov s skupno 1.192.348 nočnin, mesta in ostale kraje pa 118.736 tujcev in 150.513 Jugoslovanov s skupno 481.158 nočnin.

V turističnih ladjah je prenočilo 309 Jugoslovanov in 1.481 tujcev, ki so plačali 17.496 nočnin.

TRGOVINA S STRUPENIMI KAČAMI

Letos si je revno prebivalstvo v Hercegovini zelo pomagalo z lovom na strupene kače. Nemška tveška Bajer-Majster-Lucius kupuje namreč na debelo strupene kače in plača za vsako kačo 25 dinarjev. Zlasti pa se Nemci zanimajo za neko posebno strupeno kačo, ki živi v Hercegovini in Črni gori. Te kače sta dve vrsti; ena je brez roga na glavi in tej pravijo plavostrik, druga pa ima rog in se imenuje crnostrik. Nemci kupujejo strupene kače, da delajo potem serum proti kačjim pikom. Sedaj pa se je pričel interesirati za strupene kače tudi Higijski zavod v Zagrebu, ki tudi namerava pričeti izdelovati serum proti kačjemu piku.

Ko so kmetje videli, da dobe za vsako ujetjo kačo 25 dinarjev, so začeli na veliko loviti kače in nekateri kmetje so na ta način zaslužili do 1500 Din. Lov je precej nevaren, zlasti lov na hercegovsko kačo poskok, ki skoči par metrov visoko. Toda kmetje so v tem lovu izurjeni in ves čas lova na kače je bil samo en kmet pičen. Ker je bila zdravniška pomoč takoj tu, tudi ta pik ni povzročil nobenih posledic. Za hercegovski siromašni narod pomeni lov na strupene kače prav izdatno pomoč.

Gospodarska vprašanja so v ospredju

V mirnih predvojnih časih se je le redko kdaj razburjala javnost z gospodarskimi vprašanji. Življenje je potekalo mirno naprej, denarni zavodi so kupili denarje in kriza se je le redkokdaj oglasila in če se je, potem le začasno v tej ali oni panogi narodnega gospodarstva. Zato so se ljudje mnogo bolj ko z gospodarskimi, bavili z dnevnopolitičnimi vprašanji in zlasti za vprašanja, ki jih je rodila različnost v svetovnem naziranju. Vsa ta vprašanja so se razpravljala temeljito in od vseh strani, da so bili ljudje v teh vprašanjih res dobro poučeni.

Zato pa so bili vsi tem manj poučeni o gospodarskih stvareh in le redki posamezniki so tudi gospodarstvu posvečali dolžno pažnjo. Od tistih časov je še ostalo v navadi, da se tudi v političnem življenju ni posvečala gospodarskim vprašanjem potrebnega pozornost in da se je že skoraj udomaćilo prepričanje, ko da sta politika in gospodarstvo dva svetova. In vendar je baš nasprotno res, kajti politika, ki ne izvira iz gospodarstva, je zgrešila svoj namen in sploh ni nobena politika. Kajti to mora biti glavni cilj politike, da zagotovi ljudem obstanek, da jim najde nove možnosti za zaslužek, da poveča njih blagostanje, ker vse drugo bodo ljudje priskrbeli sami. Če je narod bogat, potem se ni treba bati za njegovo kulturo, dočim je revnemu narodu kultura zaprta, pa naj bo njegova želja po kulturi še tako velika.

Ker ni ljudi pritiskala gospodarska stiska so omalovaževali gospodarska vprašanja in jih deloma omalovažujejo še danes. Če je včasih razburjalo kakšno vprašanje javnost, so se prirejale predavanja, ankete, se je pisalo o njem, da se vprašanje čisto razčisti. Danes nas tišči ostra gospodarska kriza, ki je postavila v ospredje vsega zanimanja celo vrsto gospodarskih vprašanj, a nikjer ni pravega prizadevanja, da bi se ta vprašanja v resnici dobro rešila. In vendar gre za vprašanja, ki zadevajo vsakogar, ki so največje važnosti za narod in državo, od katerih dobre rešitve je naravnost odvisno naše blagostanje. Padanje iz voza nam zmanjšuje premoženje, finančna

kriza je zmanjšala gradbeno delavnost, kmečki moratorij je ustavil trgovino, padec cen za pridelke je ustavil ali reduciriral obratovanje fabrik, proračunske težave so znižale uradniške plače in kupno moč prebivalstva, skratka cela vrsta vprašanj posega v življenje ljudi ter jim zmanjšuje udobnost. Vseeno pa le ni pravega prizadevanja, da bi se prišlo iz teh nepravil, kakor da je stiska še premajhna.

In kadar kdo predlaga rešitev tega ali onega vprašanja, potem je njegov predlog čisto gotovo enostranski, da napravi ravno toliko škode ko dobrot. Kmečki moratorij je v tem pogledu kar klasičen primer. Hotelo se je pomagati enemu stanu, a se je škodovalo drugemu. Na drugi strani se hoče dvigniti produkcija, a obenem se nagajajo produkciji nova bremena, ki jo prav občutno podraže, kakor smo doživeli s trošarino na električen tok. Zopet drugič se propagira znižanje cen, obenem pa se zvišujejo razne tarife in takse, da morajo cene narasti. Potem se zopet hoče doseči zmanjšanje uvoza, da bi bila naša plačilna bilanca bolj ugodna, a istočasno se dekretira nabava števecv iz tujine.

Skratka: vse se rešuje enostransko in zato ni nobene prave rešitve. Ono omalovaževanje gospodarskih vprašanj se pričinja kruto maščevati. In se bo še naprej maščevalo, dokler ne bomo pričeli gospodarskih vprašanj v resnici reševati. To pa je mogoče le, kadar dobimo organizacijo, ki bo objektivno in vsestransko proučevala ta vprašanja in bo imela tudi to moč, da bo rezultate tega proučevanja mogla uveljaviti. Z gospodarskim svetom se je hotela ustanoviti takšna organizacija, iz neznanih vzrokov pa gospodarski svet še danes ne deluje.

Gospodarska vprašanja so danes odločilne važnosti in zato morajo tudi biti v ospredju javnega zanimanja in zato mora tudi veljati beseda gospodarskih ljudi, ki so edino sposobni, da ta vprašanja tudi pravilno rešijo. Zato več besede možem gospodarstva, da bodo mogli povesti naš iz gospodarske stiske.

Učni tečaji za reklamo

Končno se bodo tudi pri nas pričeli učni tečaji za reklamo, ki smo jih že dolgo pogrešali. V tujini se takšnim tečajem posveča velika pažnja, pri nas pa za reklamo le še ni pravega smisla, zlasti ne za sistematično in velikopotezno. Do zadnjega časa smo bili glede reklame navezani le na tuje strokovnjake in šele v zadnjem času so se razmere tudi v tem pogledu zboljšale. Sedaj se bodo torej vendarle pričeli tečaji za reklamo, katerih glavna naloga bo, da nam vzgoje kader dobrih reklamnih strokovnjakov, ki bodo poskrbeli, da bo tudi pri nas reklama na višini. Ne bo lahko delo, ki ga bodo morali izvršiti naši bodoči reklamni strokovnjaki, ker je naš svet precej konservativen in le nerad sega po novotarijah. Zato gre pri nas vse počasi in zato zaostajamo in ne napredujemo tako, kakor bi mogli in morali.

To velja zlasti glede reklame. O njeni potrebi je na vse zadnje vsak prepričan, toda vse se še boji stroškov, ki jih povzroča na široko izvedena reklama. Ali prav takšna daje največ uspehov, kakor se vidi pri vseh podjetjih, ki vrše takšno reklamo. Poglejmo samo razna velika podjetja kozmetičnih in farmacevtskih izdelkov. Kdo bi vedel za vsa ta sredstva in preparate, če jih ne bi včasih že kričeča reklama razglasila po vsem svetu. In razni drugi izdelki, ko britvice, žarnice, mila itd., bi nikdar ne prinašala njihov izdelovalcem tako ogromnih dobičkov, če ne bi bili tudi ti mojstri reklame.

Kdo je ustvaril Švico kot idealno deželo za vse turiste, če ne reklama. Saj so tudi drugi kraji po svetu enako lepi in enako zanimivi, toda na glasu je le Švica. Tudi naša Gorenjska in naša Savinjska dolina ne zaostajata v naravnih lepotah za Švico, toda kako vse neprimerno večji je sloves Švice. Je sicer res, da je Švica za tujski promet sijajno pripravljena, toda brez reklame ne bi nikdar dobila svojega današnjega slovesa.

In v filmu! Vse zvezdnike in vse prominentne igralce je ustvarila le reklama, kakor so na drugi strani zapadli pozabljeni v najkrajšem času vsi filmski igralci, za katere ni več delovala filmska

reklama. V modernem življenju je reklama gonilno pero vsega gospodarstva. Reklama ustvarja potrebo in povečuje konzum. V časih konjunktura, ko v časih krize je reklama sigurno sredstvo za povečanje prometa. Seveda pa deluje tako oživljajoče samo dobra reklama. Da pa je reklama dobra, se mora voditi po gotovem načrtu in kdor se poslužuje reklame, mora poznati vse reklamne pripomočke in njih učinek.

To je vzrok, da se povsod prirejajo učni tečaji za reklamo, da v nekaterih državah obstajajo že stolice za reklamo. Zato je nad vse razveseljivo, da se prično učni tečaji za reklamo tudi v Ljubljani, ki bodo menda prvi v državi. Ti tečaji ne bodo v korist samo trgovcem, temveč vsemu našemu gospodarstvu.

Pa še eno dobro dejstvo bodo imeli ti tečaji. Mnogo dobro plačanih reklamnih strokovnjakov je pri nas tujcev, ki bodo postali nepotrebni in njih lepo plačo bo mogel dobiti domačin. Novo možnost za službo bodo ustvarili ti tečaji in zato je želeti, da bi imeli čim večji uspeh in da bi postali stalni.

Oživljenje nemške industrije

Nekateri nemški listi stalno poročajo o zboljšanju gospodarske situacije v Nemčiji. Tako pišejo o velikih novih namestitvah delavcev v raznih obratih. Velik del teh poročil ni čisto zanesljiv, ker izvira bolj iz želje podpreti sedanjo vlado, ko pa iz suhih dejstev. Volivna borba ima tudi svoj upliv na ta poročila. Vendar pa je na drugi strani res, da se je marsikje položaj res izboljšal. Tako poročajo listi, da je produkcija premoga v Poruhrju dosegla v prvi polovici oktobra povprečno na dan 248.000 ton, dočim je znašala v septembru le 227.689 ton, torej za 10 odstotkov manj. Ta povečana produkcija pa je najbrže le trenutni uspeh, posledica gospodarskega boja med Anglijo in Irsko, ki je pričela naricati premog v Nemčiji. Zato tudi še ni mogoče trditi, da bi se v Nemčiji res že vidno izboljšal gospodarski položaj.

Prodajni karteli in trgovci

»Jugoslovanski Lloyd« piše:

Zagrebski in podeželski trgovci so v zadnjem času začeli veliko kampanjo proti takojimenovanemu kartelu za octovo kislino. Trgovci trde in navajajo podatke, da zasluži ta kartel od vagona octove kisline nad sto tisoč dinarjev in sorazmerno ne manj, temveč še mnogo več zasluži tudi fabrike za octovo kislino. Nadalje trde trgovci, da daje ta kartel nekaterim velikim tvrdkam po 1 do 4 dinarje posebne premije, dočim detajlist nič ne zasluži in prodaja octovo kislino brez dobička v korist kartela. Kakor pravijo trgovci, ne bi smela octova kislina veljati več ko 15 do 18 Din, danes pa velja nad 45 Din, dočim je še leta 1928 veljala samo 24 Din. Na ta način se škoduje tako konzumentom ko trgovcem, ki posredujejo prodajo tega blaga. Trgovci detajlisti so skušali s posredovanjem nekaterih svojih zastopnikov doseči ugodnejši sporazum s kartelom, po krivdi kartela pa do tega sporazuma ni prišlo.

Ravno tako pa delajo trgovci detajlisti razne očitke tudi prodajnim kartelom sladkorja in soli ter se pripravljajo, da spravijo s pomočjo tiska in skupščine na dan stvari, ki po njihovem mnenju škodujejo državi, trgovcem in konzumentom. Zlasti mislijo, da je treba postaviti organizacijo veleprodaje soli na drugo podlago in da bi mogla biti sol bolj poceni, če bi se izločili nekateri posredniki med monopolom in trgovci, ki prodajajo sol naravnost konzumentom. Trgovci so mnenja, da ni potreben noben posrednik, kadar nabavlja monopol sol naravnost iz državne solarne v Kreki.

Objavljamo to mnenje trgovcev detajlistov v nadi, pravi »Jugoslovanski Lloyd«, da bodo sedaj prodajni karteli, oziroma prodajne organizacije za octovo kislino, sladkor in sol pojasnile javnosti način svojega poslovanja in kalkulacije, ki so mero dajne za določitev cen. Samo na ta način se bo moglo videti, če odgovarjajo trditve detajlistov dejanskemu stanju stvari.

Priporoča se

GREGORC & Ko. LJUBLJANA

Veletrgovina specerijskega in kolonijalnega blaga, raznega žganja in špirita

TELEFON: 22-46

Brzjavljavi: GREGORC

Zahtevajte specialne ponudbe!

Ponudbe, poupraševanja

Tvrdka: Fabrique de produits alimentaires de choix, William Saurin, Lagny (S & M), Francija, želi stopiti v stik s tukajšnjimi izvozniki zaklane svinjine, nasoljene in zmraznjene ter šunk v skatlah. Dopisuje se francosko.

POLJSKA BO REVIDIRALA VSE TRGOVINSKE POGODBE

Da zmanjša gospodarsko krizo, je sklenila poljska vlada, da izvede splošno revizijo vseh trgovinskih pogodb. V ta namen je osnovan poseben odbor, ki deluje kot posvetovalni organ vlade. Odbor se imenuje Odbor za trgovinske pogodbe. Tvori ga ugledni gospodarski strokovnjaki in vodilni možje poljskega gospodarstva. Predseduje mu narodni poslanec Paul Minkowski.

Že v 24 urah

barva, plesira in kemično snazi obleke, klobuke itd. Škrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, munga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6, — Selenburgova ul. 3. Telefon št. 22-72

»BUDDHA«

„BUDDHA“ čajne mešanice so najboljše
TEA IMPORT, LJUBLJANA

Telefon 26-26

Večna pot 15

Telefon 26-26

Po svetu

Slovanov je v Južni Ameriki kakor poroča »El Esclavo en America« 850.000, od teh v republiki Argentini 500.000.

1405 novih stanovanj je bilo letos dozdanih v Zagrebu; novih hiš pa je dobil letos Zagreb 291.

Mussolini je omejil moč fašistične stranke in razširil svoja diktatorska polnomočja. Obenem je dal še večji upliv fašistični tajni policiji, ki je od stranke čisto neodvisna in odgovorna samo Mussoliniju.

Poslaniki Francije, Poljske in Češkoslovaške so protestirali pri bolgarski vladi, ker namerava oddati dobavo vsega železniškega materiala (za 1,2 milijarde levov) Nemčiji.

Svetovne razstave v Chicagu ne bo, ker se ne morejo Anglija in druge države vsled previsokih stroškov udeležiti razstave.

Belgijske volitve se bodo vršile dne 27. novembra.

Podržavljenje težke industrije zahteva nemška socialno-demokratska stranka.

Angleški parlament je z veliko večino glasov odobril glavni del ottawskih resolucij.

Anglija je tako zelo povečala svojo svinjerejo, da ji za dve in pol leti ne bo več treba uvažati svinj.

Na Irskem so začeli bojkotirati angleško blago. Zlasti proti angleškemu pivu obstoji veliko bojkotno gibanje.

Rusija je odpovedala naročila novih ladij v Angliji kot odgovor na angleško odpoved trgovinske pogodbe.

Deficit Italije je znašal v prvih treh mesecih sedanjega proračunskega leta 1090 milijonov lir.

Italija je uvozila v prvih devetih mesecih l. l. blaga za 6.340 milijonov lir, dočim je znašal v istem času njen izvoz le 5.040 milijonov lir.

Poljski finančni minister je odredil, da obrestna mera tudi za zasebne dolgove ne sme v nobenem primeru znašati več ko 12 odstotkov.

Obrestna mera je v Angliji zopet padla in se obrestujejo nevezane vloge v bankah že po 0,50 do 0,75 %.

Velika naročila naj bi izvršila v Ameriki po nasvetu Japoncev nova mandžurska država, da bi s tem zlomila odpor Amerike proti sebi.

O oživljeni gradbeni delavnosti poročajo iz Amerike. V septembru je bilo v velikih ameriških mestih podeljenih gradbenih dovoljenj za 127,5 milijonov dolarjev, dočim lani v istem času je za 96,3.

Produkcija čevljev je padla v U.S.A. v juliju na 20 milijonov parov in s tem dosegla najnižjo točko. Že v avgustu pa se je produkcija povečala na 31 milijonov parov, to je le za 8% manj ko lani v istem mesecu.

60 bank je v Ameriki v septembru ustavilo poslovanje, kar je najmanjše število bančnih polomov v zadnjih šestih mesecih.

Cena zlata je padla v Londonu za 3 in pol pence in je veljala ena unca zlata 12 šilingov in 17 pence.

Cena električnega toka se je znižala na Poljskem za 24 odstotkov, da se s tem znižajo produkcijski stroški industrije.

Število brezposelnih v Avstriji je v prvi polovici oktobra naraslo za 7000 in je sedaj v vsej Avstriji 285.078 brezposelnih, za 75.000 več ko lani v istem času.

Umeten kavčuk bodo pričeli izdelovati v Rusiji v več fabrikah. Sintetičen kavčuk se izdeluje iz alkohola po metodi ruskega učnjaka Lebedeva.

Mnoga večja petrolejska društva so povišala ceno bencina za holandski trg za 2 centa pri litru. Tudi v Berlinu se je podražil bencin za 2 pfeniga.

Finska vlada je dobila od parlamenta dovoljenje za razpis notranjega posojila v višini 350 milijonov mark.

TEDEN LJUBLJANSKI BORZI

Posledno poročilo trgovskega lista

Devizno tržišče

Tendenca spremenljiva;

promet Din 1.542.723-94.

V primeri s prometom predzadnjega tedna (354 tisoč dinarjev) je zbog močno povečane privatne ponudbe zaključil minulni teden z znatnejšim deviznim prometom in sicer s presežkom približno enega milijona dvestotisoč dinarjev. Na poedinih borznih sestankih je bil v pretečenem tednu dosežen naslednji promet:

Dne 17. oktobra Din 459.177-11 Wien-Newyork
Dne 18. oktobra Din 213.554-98 Berlin
Dne 19. oktobra Din 70.076-79 Berlin
Dne 20. oktobra Din 519.204-13 Wien-Paris
Dne 21. oktobra Din 280.710-93 Trst

Največji dnevni promet izkazuje četrtkov, najmanjši pa sredin borzni sestanek, dočim so na poedinih borznih dnevih prevladovali zaključki v devizah Berlin, Wien, Newyork in deloma Paris ter Italija.

Narodna banka je kot običajno dajala dnevno za 40.000 dinarjev deviz na razpolago, a v vsem je bilo z njenim posredovanjem nabavljeno Londona za 96 tisoč dinarjev, Newyorka za 56.000, Trsta za 28.000 in Curiha za 20.000 dinarjev.

Nasprotno pa izkazuje privatna ponudba največje zaključke v devizi Wien (469.000 dinarjev), Trst (259.000 Din), Newyork (247.000 Din), Berlin (153.000 Din), poleg tega pa še malenkosten zaključek v devizi Bruselj in London.

Porast prometa v posameznih devizah je razviden iz primerjanja prometnih podatkov pretečenega tedna z onimi v predzadnjem tednu (številke v oklepajih, vse v tisočih dinarjev): Berlin 153 (0), Bruselj 9 (0), Curih 20 (15), London 101 (118), Newyork 303 (51), Pariz 201 (0), Trst 287 (48) in slednjič Wien 469 (122).

Tečaji večine na tukajšnji borzi notiranih deviz so kazali od 17. do 21. t. m. očitno tendenco navzdol. Kakor je razvidno iz sledeče tečajne razpredelnice:

Devize	17. oktobra 1932.	21. oktobra 1932.
	najnižji najvišji	najnižji najvišji
Din	Din	Din
Amsterdam	2307-90	2319-26
Berlin	1361-25	1372-05
Bruselj	799-13	803-07
Curih	1108-35	1113-85
London	197-36	198-96
Newyork	5716-59	5744-85
Pariz	225-27	226-39
Praga	170-01	170-87
Trst	293-24	295-54

je bil v tem razdobju zabeležen padec pri devizi Bruselj z 1-11 poena, pri devizi

London z 2-83 poena, pri devizi Newyork s 4-17 poena, pri devizi Trst z 0-56 poena in končno najmanjši tečajni padec pri devizi Praga t. j. 0-11 poena. Curih je bil trgovan ob nespremenjenem tečaju 1198-35 za denar in 1113-85 za blago, dočim je deviza Amsterdam od ponedeljka na petek okrepila svoj tečaj za 1-39 točke, Berlin za 0-83 točke in Pariz za 0-25 točke.

Devizi Budimpešta in Dunaj tudi v pretečenem tednu nista beležili; notie ostalih deviz ni bilo.

Efektno tržišče

Tendenca nespremenjeno mlačna.

Tudi v pretečenem tednu so ostale notie delnic Tvornice za dušik d. d., Ruše brez sprememb.

2½ % drž. renta za vojno škodo je notirala od ponedeljka 17. oktobra do srede 19. t. m. Din 190—, dočim je bil v četrtku nuden ta papir po znatno nižjem tečaju Din 176—, a v petek celo po Din 170—.

V Blairu ni bilo prometa, notie pa so bile sledeče: za 8 % posojilo dne 17. t. m. Din 41—, od 18. do 20. t. m. Din 40—, a na zadnjem borznem sestanku Din 39—. Za 7 % posojilo pa: 17. t. m. Din 38—, 18. in 19. t. m. Din 37—, a na ostala borzna dneva Din 36—.

Dr. F. Derganc

šef-primarij kirurg. odd. v p.

Ljubljana

Komenskega ulica 4

ne ordnira do preklica

Devize	26. oktobra 1932.	Povpraševanje (Min)	Ponudbe (Lin)
Amsterdam 100 h. gold.	2311-10	2322-46	
Berlin 100 M	1361-80	1372-60	
Bruselj 100 belg	798-57	802-51	
Budimpešta 100 pengö	—	—	
Curih 100 fr.	1108-35	1113-85	
London 1 funt	189-30	190-90	
Newyork 100 dol., kabel	—	—	
Newyork 100 dolarjev	5720-75	5749-01	
Pariz 100 fr.	225-65	226-77	
Praga 100 kron	170-01	170-87	
Stockholm 100 šved. kr.	973-87	1003-87	
Trst 100 lir	293-46	295-86	

večjih del je omeniti most čez Muro pri Radgoni, za katerega nosi polovico naša država, polovico pa Avstrija.

Za zgradbe in instalacije se je izdalo 112.907.488 Din. Od te vsote je šlo za nove stavbe 85, za popravila pa 27 milijonov. Od novih stavb je namenjenih 45 upravi, 53 prosveti, 26 gospodarstvu, 30 sanitetnim in 10 verskim ustanovam.

Za hidrotehnična dela je bilo porabljenih 36 milijonov, od teh za nove stavbe 22 milijonov. Največ se je porabilo za regulacijo rek (11.704.400) in za preprečenje povodnji. Najmanj se je izdalo za kanalizacijo mest in vasi.

Za železniške stavbe se je izdalo 221 milijonov 636.197 Din. Dokončane je bilo normalne železniške proge 153 km in 50 m. Dela so se izvršila na progah: Bitolj—Pri-lep, Kragujevac—Kraljevo, Prokuplje—Pločnik in Rogatec—Krapina. Zgrajenih je bilo 5 tunelov v dolžini 2992 m, 81 mostov, 401 propust, 18 postajnih poslopj, 4 vodovodi in 59 hiš za nadzornike, čuvaje in kmetičarje.

Roke proč od zunanje trgovine

Govor predsednika Kölnske industrijske in trgovske zbornice

Dr. Pavel Silverberg, kateri je bil izvoljen kot naslednik Louisa Hagensa za predsednika Kölnske trg. in industrijske zbornice, je povdaril v svojem govoru, ki ga je imel pred kratkim, da je nemški trgovski stan vedno deloval po načelih poštene trgovine, kar predstavlja glavno podlago za nadaljnje uspešno udeleževanje. Nihče, je izvajal, ne obžaluje v večji meri, kakor nemško podjetništvo, da je individualno razmerje med delavstvom in podjetniki radi pretiranih kolektivnih pogodb postalo zelo abstraktno. Moralo bi se torej zopet delati na to, da se gospodarstvo čimbolj individualizira. Predpogoj za nadaljnje uspešno delo bodi dalje v tem, da ostane zasebna lastnina v vsakem slučaju nedotaknjena. Tako vtikanje v zasebno lastnino pa je, je dejal, opazil v davčnem preobremenjevanju, katero nikakor ni v skladu z avtarkističnimi vladnimi tendencami. Poudaril je: Mi vsi smo prijazno pozdravili izpoved vlade, katere se je izrazila, da bo pomagala privatnemu gospodarstvu do nadaljnjega razmaha. Kar pa smo izredno obžalovali, so ravno ovire, ki so jih izvali ukrepi državne vlade in ki so nasprotni načelom vlade.

Govornik je opozoril na odredbe, katere se tičejo kontingentiranja in je izrekel željo, da naj bi vlada spoznala vse bolj, kot doslej, kakšne trajne motnje so že tedaj povzročila v gospodarstvu in produkciji pogajanja o teh vladnih ukrepih in ki so baš sedaj v teku. Okrepiti se bo morala tudi notranja trgovina. Gospodarstvu se vendar ne da uspešneje pomagati, kot z dvigom kupne moči, akoravno smatra on osebno teorijo o kupni moči za načelno napačno.

Da se dvigne zaupanje in kredit, je dr. Silverberg s poudarkom zahteval razčiščenje javnih financ, kajti kredit, kot najvažnejši in najpomembnejši činitelj, raste in pada z redom oziroma neredom, kakor kateri od njiju trenutno vlada v javnih finančah.

Denarstvo

Skrito zlato se je pokazalo

Vodilne ameriške in evropske novčanične banke so v poslednjih mesecih izredno pomnožile svoje zlate rezerve. Nepriznani prirastek zlata visoko presega dosedaj običajni dotok. Še več, presega celo, in to ne v majhni višini, sedanjio produkcijo zlata. Zaloge žlahtne kovine v Združenih državah in v 10. najpomembnejših evropskih državah, ki so preteklo leto vsak mesec povprečno narastle za okoli 55 milijonov dolarjev in v prvi polovici letošnjega leta le še za okoli 15 milijonov, so se v letošnjem juliju dvignile za 100 milijonov, v avgustu že za 108 milijonov, v septembru pa za 120 milijonov dolarjev. Ker znaša mesečna produkcija zlata na svetu le 40 milijonov dolarjev, je torej prirastek v zadnjem mesecu pri omejenih 11 državah za trikrat večji ko normalna mesečna produkcija.

To dejstvo je v zvezi deloma z obsežnimi pošilkami iz Kanade, Kitajske, Japonske in Avstralije, v ostalem pa si je izreden prirastek razlagati le tako, da se je v Indiji prodalo mnogo privatnega zlata, oziroma da so zakladi, ki so jih imeli privatniki med drugim skrite v Angliji, Franciji in Italiji, zopet prišli v promet.

Notranja državna posojila Finske, Francije in Italije, Finska vlada je dobila od parlamenta pooblastilo, da najame pri domačih denarnih zavodih 350 milijonov mark za pobijanje brezposelnosti. — Francoska vlada ima težave s kritjem deficita v državnem proračunu; zato namerava ne samo znižati uradniške plače, ampak tudi

Naš pravi domači izdelek!

razpisati notranje posojilo 200 milijonov frankov, ki bi ga uporabila za javna dela radi pobijanja brezposelnosti. — Italijanski poldržavni »Zavod za finansiranje javnih potreb« je razpisal notranje posojilo za pokritje posojil, ki jih je dal raznim italijanskim električnim industrijam. Kapital bodo zbrale tri največje italijanske banke, ki so v ta namen že sklenile konzorcij.

Organizacija vlagateljev hranilnih vlog.

V Berlinu so ustanovili »Ljudsko zvezo za zaščito privarčevane imovine pred napadi na pogodbeno in valutno pravico«. Organizacija hoče varovati hranilne vloge in vlagatelje pred poseganjem v njihove interese od katerekoli strani in preprečiti stalno padanje zaupanja v varčevanje in postaviti znova na noge tako potrebni gospodarski kredit. Skratka, zaščititi hoče ne le vlagatelje, ampak tudi posojilojemalce ter ves hranilno-posojilniški promet. V svojem oklicu je društvo navedlo ta program: »Za poštenje in vero, za veljavnost pogodb, za zdravo valuto, proti brezpravnosti vlagateljev« in pozvalo vse vlagatelje k pristopu. Njegove težnje podpirajo tudi denarni zavodi, ki so celo prevzeli nabiranje članstva. Iz tega društva lahko vzraste mogočna zveza, katere ne bo mogoče prezreti, ko je v Nemčiji 19 milijonov vlagateljev.

Novi madjarsko - avstrijski provizorij

Avstrijska delegacija, ki vodi pogajanja z Madjarsko, je sklenila, da sklene z Madjarsko nov provizorij, ki bi stopil v veljavo dne 1. novembra. Novi provizorij bi trajal le šest tednov. Provizorij bi se sklenil, ker še ni upanja, da bi se v doglednem času mogla skleniti trgovinska pogodba. Z novim provizorijem naj bi se odpravile neugodne posledice kontingentiranega izvoza za avstrijsko industrijo, ki upa zlasti pred božičem na dobro kupčijo na Madjarskem. Novi provizorij bo omejen le na gotove izdelke in pridelke. V prvi vrsti bo omogočil Madjarski izvoz moke, svinj in čebule, Avstriji pa izvoz papirja, lesa in sezonskih izdelkov. Vsled tega je važno, da se omogoči naši lesni industriji, da bo mogla v polni meri izrabiti kontingent lesa, ki ji je dovoljen. Še ta teden pade odločitev, če bo sklenjen novi provizorij, ki ga zlasti želi avstrijska industrija.

SLUŽBENI LIST

kr. banske uprave Dravske banovine z dne 26. oktobra objavlja: zakon o podaljšanju veljavnosti zakona o zaščiti kmetov, navodila za urejanje državnih gozdov ter razne objave.

Dr. Pirčeva sladna kava

je prvovrsten domač izdelek, s katerim pripravite zdravo, izdatno, redilno in ceneno pijačo za Vas in Vaše otroke.

Dr. Pirčeva sladna kava je prav prijetnega okusa in jo pijo odrasli kot otroci z užitkom.

Vpisale so se nastopne firme:

Sedež: Celje.

Besedilo: »Prehrana«, družba z omejeno zavezo v Celju.

Predmet podjetja je: prodaja in nakup na drobno in debelo deželnih priatelkov sploh, in posebej še domačega in južnega sadja, perotnine in jajc, mesnih izdelkov in slanine, mlečnih izdelkov in živine, na debelo pa vina, sadjevca in mošta.

Družbena pogodba z dne 13. oktobra 1932. Družba je ustanovljena do konca leta 1935.

Visokost osnovne in vplačane glavnice: 5400 Din.

Poslovodje: Baldasin Aleksander, podjetnik v Gaberju;

Narobe Vinko, podjetnik v Čretu;

Zdolšek Ivan, podjetnik v Sp. Hudinji.

Za namestovanje upravičen in besedilo firme podpisujejo: pri pogodbah do višine zneska 5000 Din vsak poslovodja, nad 5000 Din pa vsi trije poslovodje skupno.

Okrožno sodišče v Celju, odd. II., dne 19. oktobra 1932.

Firm. 347/32 — Rg. C II 66/2.

Vpisale so se izpremembe in dodatki pri nastopnih firmah:

Sedež: Ljubljana.

Besedilo: Jugoslovanska družba za industrijske potrebe družba z o. z.

S sklepom občnega zbora z dne 14. oktobra 1932 se je spremenil odstavek »Tretjič«, prvi stavek družabne pogodbe z dne 4. februarja 1932.

Obratni predmet odslej: železokonstrukcijska, mehanična, kovinska industrija, ki izvršuje kovaštvo ključavničarstvo, kleparstvo, kovinotiskarstvo, pasarstvo, livarstvo strugarstvo, kotlarstvo, mehaničarstvo in galvanizacijo na tovarniški način; prevzem zastopstev industrijskih proizvodov in trgovina z industrijskimi proizvodi; prevzem zastopstev, trgovina in proizvodnja kemičnih produktov; udeležba pri sličnih podjetjih oboje stroke.

Izbrise se poslovodja ing. Viewegh Valav.

Deželno kot trgovinsko sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 17. oktobra 1932.

Firm. 844 — Rg C IV 128/3.

Sedež: Ljubljana.

Dan vpisa: 11. oktobra 1932.

Besedilo: Zadruga gospodarska banka d. d. v Ljubljani.

Upiše se upravni svetnik Gabrovšek Franc, izbriše pa upravna svetnika Čec Karol in Kobi Srečko.

Izbrise se prokura dr. Božiča Mirka. Prokuristu Ercetu Francu je podeljen naslov podravnatelja.

Deželno kot trgovinsko sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 8. oktobra 1932.

Firm. 820. — Rg R I 125/59.

Obiščite avtomatični bufet
DAJ-DAM

KLIRINŠKI PROMET MED BELGIJO IN JUGOSLAVIJO

Klirinški promet med Belgijo in Jugoslavijo za poravnavo trgovskih dolgov med obema državama je bil urejen s posebno pogodbo, ki je bila podpisana v Beogradu dne 7. julija in je stopila v veljavo dne 20. oktobra t. l.

Vsled tega so naprošene vse jugoslovenske tvrdke, ki dolgujejo belgijskim tvrdkam, da poravnajo svoj dolg pri Narodni banki ali kakim drugi opolnomočeni banki, s katero so v poslovni zvezi. Pri tem morajo predložiti banki vse dokumente, ki jih posedujejo, v svrhu dokaza, da se dotični njihov dolg v resnici nanaša na trgovske posle z belgijsko tvrdko.

Konkurzi in prisilne poravnave

Razglašen je konkurz

o imovini trgovca Lekića Bože v Mariboru. Konkurni sodnik dr. Kovča, upravitelj mase odvetnik dr. Stajniko v Mariboru. Prvi zbor upnikov dne 3. novembra ob pol 11. v sobi št. 84 pri mariborskem sodišču. Oglasitveni rok do 3. decembra. Ugotovitveni narok dne 15. decembra ob 10. uri.

Odpravljen je konkurz trgovke Marije Pisk na Lopati št. 12, ker ni kritja za stroške konkurznega postopanja.

Poravnalno postopanje je uvedeno o imovini:

vrtnarja Gjura Džamonja v Mariboru. Poravnalni sodnik dr. Kovča, poravnalni upravitelj odvetnik dr. Vauhnik. Narok za sklepanje poravnave dne 5. decembra ob 9. uri v sobi št. 84. Rok za oglasitev do 30. novembra. Poravnalna kvota 40%.

Marije in Viktorja Grobotka, lastnikov hotela »Tourist« pri Sv. Janezu ob Bohinjemskem jezeru in hotela »Pri Kosu« v Boh. Bistrici. Poravnalni sodnik dr. Štular, poravnalni upravitelj dr. Triller, odvetnik v Radovljici. Narok za sklepanje poravnave pri sodišču v Radovljici dne 3. decembra ob 9. Rok za oglasitev do 27. novembra.

Za sklepanje o prisilni poravnavi, ki jo predlaga trgovec Černetič v Mariboru, se določa narok na dan 14. novembra ob 9. pri mariborskem sodišču, soba št. 84.

Potrde se poravnave izven konkurza: neprotokolirane trgovke Starovašnik Antonije proti temu, da plača prednostne terjatve v celoti, ostale pa v višini 50%, v štirih obrokih in da jamči za plačilo Danica Pirkmajer, soproga višjega fin. sekretarja v Ljubljani;

trgovca Završnika Ignacija na Glincah. Na predlog trgovca Jožeta Rapeta v Domžalah uvedeno postopanje o prisilni poravnavi izven tečaja se ustavi, ker se ni dosegla pri poravnalnem naroku za sprejem potrebna večina.

Kako si znajo angleške železnice pridobivati simpatije

Največja običajna napaka podjetij v državni upravi je, da okostene in da birokratizem onemogočuje vsako gibčnost njih poslovanja. Ker so navadno tudi brez konkurence, oziroma ker se krije eventualni deficit iz državne blagajne, se tudi dosti ne menijo, da bi si pridobili odjemalcev in da bi jih z dobro postrežbo navezali nase. Te napake pa ne poznajo angleške železnice in o tem tu par dokazov.

Te dni je uprava angleških železnic odredila, da se posojajo vreče za žitni prevoz interesentom za pristojbino v višini 1 pense od vreče, to je za 50 par. Vreče se posojajo za 30 dni, tako da ima interesent dovolj časa. Pri nas pa plačujejo trgovci od posojene vreče za sladkor 10 dinarjev. Komentar je pač nepotreben.

Vsled velikega števila avtomobilov se v velikih mestih in industrijskih središčih avtomobilski promet zelo počasi razvija in avtomobili rabijo silno mnogo časa, pla pridejo naprej. Zato se mnogi avtomobilisti vozijo z avtomobilom le do postaje, nato pa z železnico v mesto. Da tem ustreže, je angleška železniška uprava zgradila pri vseh postajah velike avtomobilske garaže, v katerih morejo avtomobilisti shraniti svoje avtomobile proti malenkostni pristojbini. S to uslugo občinstvu je železniška uprava znatno dvignila promet na železnica.

Uprave angleških železnic dajo brezplačno na razpolago vsakemu društvu diapozitive o železnicah, njih uredbah, parkih, pokrajinah, ki jih prevozi njih vlaki, da s tem izbudijo zanimanje potnikov za železnice. Če katero društvo želi, pošljejo železniške uprave tudi predavatelja, ki ga seveda same plačajo. Res ne vemo, zakaj ne bi mogle tudi druge železniške uprave slediti vzgledu angleških železnic.

NENAVADNA REKLAMA AMERIŠKIH BIFEJEV IN SLAŠČICAREN

Amerika je dežela reklame in v tem pogledu je Evropa vajena že na razna presenečenja. Vseeno pa bi se Evropec začudil, če bi zagledal čudne stavbe, v katerih so nameščeni razni bifeji in slaščičarnice. Tako je nekdo postavil svojo slaščičarnico v veliko stavbo, ki je bila čisto podobna velikemu stroju za sladole. Vse je hitelo v njegovo slaščičarno, da vidi, kako izgleda stroj za sladole od znotraj. Toda skoraj ga je njegov konkurent prekosil, ko je namestil svojo slaščičarno v stavbi, ki je bila popolnoma podobna veliki torti. Sedaj je vse hitelo gledat torto od znotraj.

Silno pogoste so v Ameriki kavarne in bifeji v obliki klobase, šunke, psa ali mačke. Bifeje v obliki klobasice zlasti dostikrat postavlja klavnica v Chicagu.

Ogromna klobasa visi v zraku, pritrjena na dveh velikih stebrih in gostje splezajo po lestvi v bife. Tako je polagoma postala že navada, da Amerikanci nameščajo svoje bifeje v najbolj nenavadnih stavbah. Neki lastnik bifeja se je povzpel čelo do tega, da je odprl svoj bife v ogromni krsti. In tudi njegova špekulacija se je obnesla.

PROIZVODNJA TOBAKA V ČESKOSLOVAŠKI

Produkcija tobaka v Čekoslovaški napreduje iz leta v leto. Danes pridelava Čekoslovaška že toliko tobaka, da krije z njim 60 odstotkov domače potrebe. Tobak sade na Slovaškem in v Podkarpatski Rusiji. Čekoslovaški tobak je slabše vrste in enak madjarskemu in rumunskemu. Uporablja se za cigarete slabših vrst in kot tobak za pipo. V zadnjih letih se je gojil tobak v 425 občinah. Vseh sadilcev tobaka je bilo okoli 5000, dočim je bilo leta 1919 sadilcev tobaka samo 372 v 82 občinah. Zadnja žetev je dala 13.7 milijonov kg to-

baka v vrednosti 67.7 milijonov kron, dočim je dala žetev leta 1919 le 226.339 kg tobaka v vrednosti 1.4 milijona kron. S tobakom zasajeno ploskev nameravajo povečati na 10.000 ha, kar bi zadostovalo za kritje vse domače potrebe v tabaku slabše vrste.

*

VEDNO VEČ STARIH LJUDI V ANGLIJI

V svojem letnem poročilu pravi angleški minister za narodno zdravje, sir George Neuman, da še nikdar ni bilo zdravstveno stanje angleškega naroda tako ugodno kot sedaj. V letih 1871 do 1880 je vladalo nazarjanje, da živi mož povprečno 41 let, žena pa 43 let. Danes pa živi moški povprečno 56 let, žena pa 60. Odstotek smrtnih slučajev se je tudi silno zmanjšal, in sicer od 21 na 12 pro mille, pri otrokih pa od 149 na 60.

Irzna poročila

CENE NA HRVATSKIH SEJMIH

Na tednem sejmu v Novi Gradiški je bila živahnejša kupčija le v svinjah, ki so se prodajale po 5.50 do 7 Din za kg žive teže. Pujski so se plačevali po 50 do 100 dinarjev. Na žitnem trgu so bile te cene: pšenica po 125—130, oves 80, kuruza v zrnu 60, grah 85. V Vinkovcih plačujejo trgovci kuruza v storžih po 42 Din. Pšenica je po 140—150, ječmen in oves po 85, grah po 100. V Križevcih je bil zelo dober dogon živine. Debele svinje so bile po 7—7.50, srednje po 6.50—7, svinje za rejo po 7.80—8 Din za kg žive teže.

*

Dunajski živinski sejem

Na dunajski živinski sejem z dne 24. t. m. je bilo prignanih 2556 glav goveje živine, od katere je bilo 150 glav iz Jugoslavije. Cene so bile te: Najboljši voli po 1.75, I. vrste po 1.50—1.65, II. vrste po 1.10—1.40, III. po 0.80—0.90; krave I. vrste po 1—1.20, II. po 0.80—0.90; biki po 0.80—1.20; klavna živina po 0.50—0.70 šilingov za kg žive teže. Cena za prvovrstne vole se je dvignila za 5 grošev, dočim je cena drugi živini padla za 5—10 grošev pri kilogramu žive teže.

Narodno gledališče v Ljubljani

Drama, začetek ob 20.

Četrtek, dne 27. oktobra: ob 15. uri: Zločin in kazen. Dijaška predstava po glaboko znižanih cenah. Izven.

Petek, dne 28. oktobra: Zaprt.

Sobota, dne 29. oktobra: Roksi. Red D.

Opera, začetek ob 20.

Četrtek, dne 27. oktobra: Fra Diavolo. Red D.

Petek, dne 28. oktobra: Zaprt.

Sobota, dne 29. oktobra: Mala Floramye. Red B.

*

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Začetek ob 20.

Petek, dne 28. oktobra: Zaprt.

Sobota, dne 29. oktobra: Trije vaški svetniki. Znižane cene.

J. HLEBŠ, LJUBLJANA

DRUŽBA Z O. Z.

CANKARJEVO N. 21 — MESTNI TRG 19

Sobo-črkoslikarstvo in pleskarstvo

Vsa dela izvršuje z najmodernejšimi vzorci, točno po naročilu, solidno in pod garancijo. — Telefon 30-70

Mestni tesarski mojster

Josip Kregar, Ljubljana

Kodeljevo štev. 19. Telef. 26-96

se priporoča cenjenemu občinstvu za naročila tesarskih del, kakor: modernih lesenih hiš, raznih ostrišij, lesenih stopnic in vseh v to stroko spadajočih del po lastnih kakor tudi po podanih načrtih.

Naročajte „Trgovski list“!

KUVERTA Ljubljana
Ljubljana
TVORNICA KUVERT IN KONFEKCIJA PAPIRA

VELETRGOVINA A. ŠARABON Ljubljana
priporoča špecerijsko blago, več vrst žganja, moko ter deželne pridelke, kakor tudi raznovrstno rudniško vodo
Lastna pražarna za kavo in mlino za dišave z električnim obratom
Telefon št. 2666 Ceniki na razpolago!

TISKARNA MERKUR Ljubljana
vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, časopise, knjige, večbarvni tisk hitro in poceni!
LJUBLJANA, GREGORČIČEVA št. 23
Tel. 25-52 Telegram: Tiskarna Merkur